

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XVI. Ex Litteris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

superioritate, aut jurisdictione; sed neque argumentum illud ostendit, quia annulus symbolum est inaugurationis, quandoquidem etiam cingulum aureum, & quibusdam locis sertum, tanquam symbola & insignia doctoribus conferuntur, cum tamen consuetudo Ecclesie non permittat, ut postea Clerici doctores talibus in publico utantur. Excipiendi tamen sunt Professores scientiarum, quippe quibus superioritas & aliqua jurisdictione secundum leges competit in Studiosos.

CAPITULUM XVI.

Ex Litteris.

PARAPHRASIS.

Comes Pontinus Honorio III. significavit, quod aliqui suae regionis Clerici negotiationibus magis, quam divinis officijs dediti sint, & nihilominus clericali privilegio gaudere velint, neque statutis patriae subiacere; cum tamen ijs, si pro commodo ipsorum faciant, non minus, quam Laici utantur; ideo supplavit, ut dicitur Clerici vel compellantur, illicitis sibi negotiationibus derelictis, Ecclesiae servire, vel permittantur quoad facultates juxta regionis statuta, & consuetudines sicut saeculari subiacere. Respondit Honorius III. ad Episcopum loci, cum ea, quae de Clericis relata sunt, in Clericali Ordinis vituperium redundent, & ex Clericorum vita Laici non scandalum, sed honestatis exemplum accipere debeant, ideo mandare se ipsi, ut si Clerici, postquam tertio ab ipso moniti fuerint, a negotiationibus, quas praetermissis divinis officijs, exerceverunt, non abstinerint, quandoquidem ipso facto privilegium abiciant clericale, eos non defendat, quod minus secundum statuta, & consuetudines regionis, perinde ac Laici, in facultatibus suis jurisdictioni subiaceant saeculari.

SUMMARIUM.

1. Clerici gaudere possunt statutis & consuetudinibus Regionis, ubi habitant, quatenus ista illorum commode subserviunt, dummodo statuti eorum non repugnent.
2. Quod si tamen, praetermissis divinis officijs, saecularibus negotiationibus intendant, & ter moniti a suo Episcopo non respiciant, ipso facto amittunt privilegium clericale, quoad immunitatem a tributis & patrimonialibus suis, & taliter quaesitis facultatibus.
3. Possunt enim Clerici, non quidem per spontaneam renuntiationem, per delictum tamen amittere sua privilegia.
4. Defendendi tamen sunt per censuras a Praelatis Ecclesiasticis, si sine sua culpa, ad exactiones, & tributa solvenda, a saecularibus Magistratibus cogantur.

Notandum primum: Clerici gaudere possunt statutis & consuetudinibus regionis, in qua vivunt, quatenus ea ipsis commode sunt, ita colligitur ex *textu*, & *docuit lib. 1. tra. 4. c. 13. & in c. Ecclesia. 10. de constitutionibus*. Ratio est, quia & ipsi Clerici, si in communi vitae societate degant, cives sunt & membra Reipublicae, ergo communibus ejus commodis, & privilegijs fruuntur. Ex quo sequitur, quod etiam communibus Reipublicae legibus obligentur, dummodo statuti ipsorum, & Ecclesiasticae libertati non repugnent, sicuti docuit in citatis locis.

Notandum secundum: Si Clericus omisis Ecclesiasticis officijs, saecularibus negotiationibus intendat, postquam tertio a Praelato suo monitus est, nisi respuerit, ipso facto amittit privilegium clericale, quod attinet ad facultates suas, ita ut ex ijs, perinde ac cives Laici, Magistratui saeculari tributa solvere cogatur. Ratio dari debet, quia si Clericus post trinam monitionem canonicè

nonicè factam ab Episcopo, ad officia Ecclesiastica relictis secularibus negotiationibus non accesserit, incorrigibilis appareat, ut proinde saltem quoad facultates suas Magistratui seculari subiectus esse debeat; quæ simili ratione non pauci DD. tradunt, si Clericus in sacris ter monitus ab Episcopo, ut deleat arma iniqua, quæ dimisso habitu Clericali assumpsit, non paruerit, ipso facto privari eum omni Clericali privilegio, etiam fori, prout docui *lib. 1. tra. 5. p. 2. c. 5. n. 3.*

Pertinet autem dispositio hujus Capituli ad bona tantum, quæ sunt propria, seu patrimonialia Clericorum, sicuti bene notat *Suar. de censuris. disp. 22. q. 1. n. 17. Gl. his v. suis facultatibus.* ubi ait non propterea, quod Prælati e. g. officijs sacris neglectis, negotiationibus se immiscet, & à superiore suo ter monitus, desistere non vult, Ecclesiæ facultatibus præjudicium generari, quia delictum personæ non debet in Ecclesiæ detrimentum redundare *reg. 76. in 6.* Sed non rectè, ut arbitror, hinc infert *Abb. n. 10.* Si Prælati ex bonis Ecclesiæ negotiationem, illicitam sibi, exerceat, non obligari ad solvendum vectigal, & alia tributa, nam hoc ex isto c. non colligitur, & contrarium significatur in c. *Quamquam 4. de Censibus in 6.* Vide, quæ docui *lib. 4. tra. 9. c. 6. n. 9. v. deinde.*

3 Notandum terciò: Licet Clerici privilegia clericalia per spontaneam pactionem seu renunciationem amittere non possint *c. si diligenti 12. de foro competente c. Coniungit 36. de sententia excommunicationis,* tamen per delictum ex Canonis dispositione privilegia amittere possunt. Ita *Gl. his v. Cum factis,* & constat ex c. *unico hoc tit. in 6.*

4 Notandum quartò: Si Clerici, quod his temporibus frequenter accidit in Germania nostra, à dominis secularibus ad exactiones, & tributa adversus Ecclesiasticam immunitatem cogantur, Ecclesia sive Ecclesiastici Prælati ipsos defendere debent, videlicet per censuras, aliòsque concessos

modos; ita per sensum contrarium sumitur ex hoc cap. & tradit *Gl. recepta hic. in fine casus* addens, id bene notandum esse; & habet hæc doctrina locum, sive exactiones fiant in Bonis Ecclesiæ, sive in Bonis ipsorum Clericorum proprijs, seu patrimonialibus, uti apertè ex hoc c. colligitur, & admonet *Gl. v. suis facultatibus Abb. n. 4. Imola. n. 2. & dixi de hoc cit. tract. 9. c. 6. n. 9.*

CAPITVLVM VNICVM eodem in 6.

Clerici.

PARAPHRASIS.

Si Clericus Clericalis Ordinis dignitati ad eò detrahat, ut joculariorem, aut histrionem in publico agat, eamque ignominiosam artem anni spatio exerceat, ipso jure omni clericali privilegio privatus existit; idemque sentiendum, si tempore breviori exercuit, postquam ter à Superiore monitus, respicere neglexerit.

SUMMARIUM.

1. Clericatus est dignitas, latè sumendo hoc nomen.
2. Histriones, mimi, & qui has artes publicè exercent, infames sunt.
3. Et irregularitatem incurrunt.
4. Et, si degradientur, privilegia clericalia amittunt.
5. Ita ut ex probabiliore sententia cum ejusmodi Clerico deposito, nec Episcopus post emendationem dispensare possit.

Notandum primò: Clericatus est dignitas latè accipiendo hoc vocabulum, nam Clerici ratione Ordinis sui honoratiores & eminentiores sunt Laicis. *c. ult. dist. 4. junctè Gl. V. dignitas.*

Notandum secundò: Histriones & mimi, qui videlicet artem hanc in publico exercent, infames sunt, *L. 2. §. ait prator. & L. 4. ff. de ijs, qui notantur infamia.*

B 3

Di-